EDITORIAAL

'FIT FOR ACTION'

Sommige organisaties volstaan bij een 25-jarig bestaan met gebak. Andere organisaties laten 'derden' een boekwerk, een audiovisueel product of een tentoonstelling verzorgen en genieten van de ego-strelingen die dit veroorzaakt. Weer anderen vergeten eenvoudig een dergelijk moment en missen daarmee een punt van bezinning. Zo niet de LO/Sportorganisatie. In april 2001 vierde zij haar 25-jarig bestaan als zelfstandig organisatie-element voor lichamelijke oefening en sport. Zij organiseerde op 25 april een symposium met als slogan 'Fit for Action' en als titel: 'Vorming, meer groen... ook tussen de oren'. Ruim 700 deelnemers volgden de diverse presentaties en discussies.

Allereerst is een gelukwens gepast. Het nut en de noodzaak van lichamelijke oefening en sport staat bij weinigen ter discussie. Zelfs niet bij diegenen die hierin niet direct een prettige activiteit zien. Daarnaast is een compliment op zijn plaats. De LO/Sportorganisatie had het lef een prikkelend thema op te pakken, in de wetenschap dat haar eigen rol daarbij zeker nog niet uitgekristalliseerd is en voor sommigen ter discussie staat. Bewust beperkte de keuze zich niet tot 'fysieke inzetbaarheid', een 'open doel' want de rol daarbij staat als een huis. Het is een goede zaak dat de toehoorders een redelijke afspiegeling vormden van de krijgsmacht: van sergeant tot generaal, van donkerblauw (mariniers), via groen (landmacht) tot lichtblauw (luchtmacht) en van burger tot militair.

De sprekers vertegenwoordigden evenzovele werelden. Kolonel Gijsbers, oud-topatleet, olympisch sporter, eerste commandant van het Geniehulpbataljon in Kosovo en ten tijde van het symposium conceptueel verantwoordelijk voor opleiding en training in de KL; kolonel Van Wiggen, commandant van het Korps Commandotroepen; luitenant-kolonel Zimmermann, plaatsvervangend commandant van de jubilerende organisatie. Foppe de Haan, trainer-coach van sc Heerenveen, twee deelnemers aan een expeditie naar de Himalaya, de oud-beroepsmilitair Dolf Nijssen en Ruud Dominicus, commandant van de LO/Sportgroep van de Koninklijke Militaire School in Weert en de Bevelhebber der Landstrijdkrachten luitenant-generaal Van Baal, die reageerde op de sprekers.

Het zal niet verbazen dat dit congres ook in de Militaire Spectator haar weerslag vindt. Vier artikelen gaan over het thema vorming. De BLS geeft zijn visie, terwijl daarnaast de bijdragen van de eerste drie genoemde sprekers zijn opgenomen. Gedeelde trefwoorden zijn: 'kennen, kunnen, durven, willen en doen'. De uitdaging is dat élke militair moet worden gevormd. Van een ieder wordt immers meer verwacht dan militair vakmanschap in engere zin. Het gaat ook en vooral om professionaliteit in bredere zin: discipline, teamgeest, verantwoordelijkheidsgevoel, initiatief, flexibiliteit, volharding en incasseringsvermogen. Dit geldt voor de soldaat, als specialist en lid van een team; voor de onderofficier als leider, vakman en instructeur en niet minder voor

de officier in zijn of haar specifieke rol als gezagsdrager, vakman op het eigen niveau en adviseur.

Zijn dit de 'groene begrippen'? Ja en nee. 'Ja' als we bedoelen dat het voorwaarden zijn voor doelgericht handelen in zelfs extreme omstandigheden. 'Neen' als we suggereren dat ze alleen voor de landmacht gelden. Het artikel van kolonel Meulman in het juli-nummer van de MS laat zien dat ze binnen de luchtmacht heel herkenbaar zijn. Voor de marine geldt hetzelfde.

De auteurs hebben rond het thema hun eigen boodschappen. Voor de BLS gaat het er met name om dat leidinggevenden op alle niveaus zich bezinnen op hun stijl van leidinggeven. Ooit waren er redenen om als een soort 'vader' of als een soort 'cipier' op te treden. Vandaag en morgen is er vooral behoefte aan leiders die als trainer en coach hun professionele team willen vormen. Zij moeten overigens tegelijkertijd wel zelf voorbeeld willen zijn.
Kolonel Gijsbers wijst op het belang van consequente operationeel gerichte vorming. Niet alleen tijdens de opleiding maar altijd en overal. Kolonel Van Wiggen ondersteunt dit gedachtegoed en illustreert zijn visie aan de hand van de opleiding van commando's. Hij geeft het belang aan van gevechtsbereidheid, 'Esprit de Corps', sterk leiderschap, realistische en harde training en groepscohesie. Luitenant-kolonel Zimmermann belicht de mogelijke rol van zijn organisatie bij mentale training. Zijn boodschap is dat iedereen die bij vorming betrokken is één taal zou moeten spreken en elkaar zou moeten aanvullen.

In feite vullen deze gedachten elkaar aan. Ze sluiten ook aan op eerdere gedachten over de professionele beroepsmilitair. Juist deze samenhang vraagt de aandacht van allen. Pas als er dwars door een organisatie een helder beeld bestaat van wat moet, nodig is en kan, kunnen de puzzelstukjes op de juiste plaats vallen.

De goede kant van de zaak is dat we op het gebied van vorming een echt lerende organisatie proberen te zijn. De ervaringen van de vele uitzendingen spelen door in de uitgedragen gedachten. De 'professionele militair' is geen abstract begrip: we hebben nu een beeld. Er is een lijn te onderkennen in de ontwikkelingen van de laatste jaren. De vorige BLS gaf in 1997 aan dat leiderschap, discipline, vakmanschap, liefde voor het werk, incasseringsvermogen, kameraadschap en beeldvorming het professionaliteitsgehalte van de landmacht bepalen. Gegeven de ervaringen weten we nu beter wat we er zelf aan kunnen doen, en de wijze waarop we dat doen en wat we bereiken is weer van invloed op wat 'de omgeving' van ons vindt.

Er ligt dus werk op ons te wachten. Er zijn vele vragen onbeantwoord. Hoe dragen we de gedachten rond vorming uit? Er schijnen vele bevelhebbers te zijn. Wil de echte bevelhebber nu opstaan? Hoe maken we vorming tot een gedeelde zorg binnen de gehele organisatie? Hoe zorgen we voor samenspraak tussen opleidingsinstituten, eenheden en staven, ook van de diverse krijgsmachtdelen? Hoe kunnen we 'fit for action' ook tot een centraal thema in het dagelijks functioneren maken? Liggen daar voldoende mogelijkheden, bestaat daar genoeg ruimte om te leren wat geleerd moet worden? Dit laatste is wellicht de grootste zorg, zeker waar de feitelijke mogelijkheden tot oefenen door allerlei factoren beperkt zijn.

Het model van coach en trainer spreekt aan. Tegelijkertijd blijven een paar ijzeren waarheden overeind. Wie respect geeft kan respect verwachten; wie niet gerespecteerd wordt, zal nooit coach en trainer kunnen zijn. Coaches en trainers werken vanuit hun hart; het gaat om de mensen met wie ze het zullen moeten doen. Ze kennen overigens ook het begrip 'hard' waar dit nodig is. Ze richten zich eerst en vooral op het ontwikkelen van het aanwezige talent in plaats van het bijslijpen van datgene waar iemand niet in uitblinkt. Ten slotte: ze geloven in zichzelf en hun opdracht en taak en 'gaan ervoor'. Als we dat in ons eigen gedrag herkennen gaan we de goede kant op.